

Zaak 164

Uitspraak inzake een klacht van [a] en [b], (sub)-uitgevers van het werk 'Calgon', tegen [c], [f] en [d], auteurs respectievelijk uitgever van het werk 'Calgon Tune'.

1. Bij brief van 15 juli 2014 heeft mr. [], handelend namens [a] en [b] (hierna te noemen klagers), zich tot de Vaste Commissie Plagiaat (hierna te noemen VCP) gewend met betrekking tot het volgende. Klagers menen dat het werk 'Calgon Tune', gecomponeerd respectievelijk gearrangeerd door [c] en [d] en uitgegeven door [f] (hierna te noemen 'beklaagden'), gelijkenis vertoont met het door [a] en [b] uitgegeven werk 'Calgon'. Naar de mening van klagers is er sprake van plagiaat.

2. Aan de administratie van Buma/Stemra zijn de volgende gegevens ontleend:

Het werk 'Calgon' is gecomponeerd door K.G. Ress en wordt uitgegeven door [a] en [b]. [b] is deelnemer van Buma/Stemra. Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 1 september 2010.

Het werk 'Calgon Tune' is gecomponeerd door [c] en gearrangeerd door [d] en wordt in Nederland uitgegeven door [f] (onderfonds [g]). Allen zijn deelnemers van Buma/Stemra. Het werk is voor het eerst bij Buma/Stemra bekend op 12 juni 1993.

3. Voorzover van belang voor de beoordeling van de zaak beschikt de VCP over afschriften van de volgende stukken:

- Klacht [a] en [b] van 15 juli 2014 (+CD)
- Documenten uit administratie Buma/Stemra met betrekking tot de werken
- Bevestiging storting waarborgsom
- Brief aan klager van 17 juli 2014
- Brief aan beklagden van 17 juli 2014
- Verweer van [d] van 31 juli 2015 (+ CD)
- Email 21 juli 2014 aan klager
- E-mailcorrespondentie met [] ([f])
- Brief [d] van 29 juli 2014

4. Klager heeft de op grond van artikel 6 van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra vereiste waarborgsom van € 1362,- voldaan.

5. Voor de behandeling van de zaak was de VCP als volgt samengesteld:

Prof. mr J.H. Spoor, voorzitter
Prof. mr P.B. Hugenholtz, plaatsvervangend voorzitter
B. van der Linden, lid
B. de Goeij, lid
B. Zimmerman, lid
J. Haanstra, lid

[c] heeft zich als lid van de VCP verschoond, en heeft niet aan de behandeling van de zaak deelgenomen.

6. De zitting werd gehouden op 27 augustus 2014.

Namens de klagers waren aanwezig:

Mr [], advocaat, mr [], advocaat, de heer [], de heer [], [b], [], juridisch medewerker van [b], [], toebehoort.

Namens de beklaagden waren aanwezig:
[d], arrangeur en [], echtgenote van arrangeur.

7. De VCP verklaart zich bevoegd van de klacht kennis te nemen. De klacht heeft betrekking op een geschil zoals omschreven in artikel 4 lid 1 onder a van het Reglement op de behandeling van plagiaatgeschillen tussen deelnemers van Buma en Stemra.

8. De klacht wordt als volgt onderbouwd.

Het werk 'Calgon langer leben' is gecomponeerd door Guenther Ress, in opdracht van de firma Benckiser ten behoeve van een commercial voor het wasmachinereinigingsmiddel 'Calgon'. In 1980 is het werk aangemeld bij de Duitse zusterorganisatie van Buma/Stemra, Gema. Na het overlijden van de componist is het werk in 1999 ondergebracht bij muziekuitgever [a], die in 2010 de rechten ten aanzien van het werk voor het Nederlandse territorium heeft overgedragen aan muziekuitgever [b].

Na aanmelding van het werk bij Buma/Stemra in 2010 is door Buma/Stemra meegedeeld dat het werk al sinds 1993 in de administratie van Buma/Stemra is opgenomen onder de titel 'Calgon Tune', waarbij [c], [d] en uitgever [f] als rechthebbenden zijn vermeld.

Sinds 1980 is het werk van Ress in Europa veelvuldig gebruikt in reclames voor Calgon. Voor het gebruik in Nederland heeft componist Ress echter nimmer auteursrechtgelden ontvangen, ook niet via Gema. Naar nu blijkt, zijn die gelden tot op heden aan beklaagden toegekomen, reden waarom klagers de onderhavige zaak hebben geïnitieerd. Klagers hebben beklaagden uitgenodigd om de zaak te bespreken, op welke uitnodiging beklaagden niet zijn ingegaan.

Het werk 'Calgon langer leben' van Ress is aan te merken als een eigen en oorspronkelijk werk dat het persoonlijk stempel van de maker draagt en zodoende auteursrechtelijke bescherming geniet. Zoals ook uit de overlegde musicologische analyse van Tonny Eyk blijkt, staan een componist die de tekst 'Waschmaschinen leben langer mit Calgon' van muziek moet voorzien, tientallen compositorische mogelijkheden ter beschikking. Het werk van Ress is derhalve het resultaat van subjectieve en creatieve keuzes, die tot uitdrukking komen in het gekozen ritme, tempo, toonhoogte en productionele keuzes.

Uit de analyse van Eyk, die wordt ondersteund door muziekdocent Dirk Keijzer, blijkt tevens dat het werk van Ress en het werk van beklaagden sterke en opvallende gelijkenissen vertonen, zowel auditief als productioneel. Op twee noten na is de curve van het beklaagde werk identiek aan het werk van Ress. Bovendien maakt het beklaagde werk gebruik van de belangrijkste elementen van de originele compositie, waardoor het beklaagde werk niet als nieuw oorspronkelijk werk kan worden beschouwd.

Gelet op de bekendheid van de Calgon-reclame is onwaarschijnlijk dat beklaagden onbekend waren met het werk van Ress, zodat het aannemelijk is dat beklaagden bewust dan wel onbewust elementen hebben ontleend aan het werk van klagers. Klagers concluderen dan ook dat er sprake is van een inbreukmakende verveelvoudiging van het werk van klagers.

9. Beklaagden voeren in hun verweer de volgende argumenten aan.

[c] en [f] hebben geen inhoudelijk verweer gevoerd. Na kennisneming van de klacht heeft [c] op 29 juli jl. bij monde van zijn uitgever laten weten geen aanspraak meer te maken op het werk 'Calgon Tune'. Namens [c] is verzocht om de documentatie bij Buma/Stemra dienovereenkomstig aan te passen en de aanmelding door uitgeverij [f] eveneens vervallen te verklaren.

Het verweer van [d] luidt als volgt:

[d] kreeg in 1993 van een videoproducent de opdracht om de audioproductie voor twee televisie commercials van Calgon te vervaardigen. Het betrof twee bestaande buitenlandse commercials van 20 en 15 seconden, waarin gedurende de laatste drie seconden een gezongen jingle was opgenomen. De opdracht luidde de commercial van een Nederlands sprekende voice-over te voorzien, instrumentale muziek te componeren ter ondersteuning van de reclameboodschap en tevens de bestaande jingle 'op te frissen'.

Daarbij heeft [d] kleine, maar belangrijke veranderingen in de jingle aangebracht. Zo heeft [d] de merknaam Calgon meer nadruk gegeven, door de eerste lettergreep van het merk hoger te plaatsen dan de laatste lettergreep, met een kwint sprong naar boven ten opzichte van het woord 'met'. Daarnaast heeft [d] er voor gekozen om de oorspronkelijk voorgetrokken noten van de gezongen merknaam, óp de tel te plaatsen met het oog op de verstaanbaarheid. Bij het woord 'leven' heeft [d] de lettergrepen van gelijke toonhoogte gemaakt, in tegenstelling tot de oorspronkelijke jingle waarin de tweede lettergreep van 'leven' lager was geplaatst. Voorts heeft [d] in de voorlaatste harmonie de zangstemmen dusdanig geplaatst dat het een 13 akkoord vormt. Tevens heeft [d] ongeveer 15 seconden eigen compositie aan de jingle toegevoegd. Naar de mening van [d] heeft hij met dat al een origineel arrangement gemaakt.

Ten tijde van de opdracht in 1993 was noch bij de opdrachtgever noch bij Buma/Stemra te achterhalen wie de componist was van de Calgon-jingle. Door de opdrachtgever werd gesuggereerd dat het om een rechtenvrije traditional zou kunnen gaan. [d] heeft het werk in 1993 bij Buma/Stemra gedeclareerd als bewerker.

Op een zeker moment, waarschijnlijk in december 1996, is [d] door [c] gebeld, die hem meedeelde dat hij de componist van de oorspronkelijke jingle was maar geen bezwaar had tegen de declaratie van [d] als bewerker. Voor [d] was er geen aanleiding om te twifelen aan de mededeling van [c].

Gelet op het vorenstaande is [d] van mening dat hij te goeder trouw een origineel arrangement heeft gemaakt op basis waarvan hij terecht aanspraak kon maken op een bewerkersaandeel in de auteursrechtgelden. Hij heeft zich het oorspronkelijke werk niet toegeëigend, waardoor er ook geen sprake kan zijn van plagiaat.

10. De VCP overweegt als volgt.

De klacht richt zich uitsluitend op het overnemen van de jingle van Calgon, het werk van klagers, welk werk onderdeel uitmaakt van het beklagde werk. De oorspronkelijkheid van het werk van klagers is door beklagden niet bestreden.

Uit de door klagers gestelde en door beklagde [d] bevestigde c.q. niet bestreden feiten, alsmede uit het schriftelijke verzoek namens beklagde [c] om de aanmelding van het werk 'Calgon Tune' in te trekken, concludeert de VCP dat beklagde [c] het werk 'Calgon' ten onrechte als het zijne bij Buma/Stemra heeft aangemeld. Dusdoende heeft [c] inbreuk op het werk van klagers gepleegd.

Ten aanzien van beklagde [d] neemt de VCP in aanmerking dat hij het werk 'Calgon Tune' slechts als bewerker en niet als componist heeft aangemeld, waardoor hij zich naar het oordeel van de VCP niet aan plagiaat heeft schuldig gemaakt.

11. Uitspraak doende

a. De VCP verklaart de klacht gegrond en beslist dat het werk 'Calgon Tune' plagiaat is van het werk 'Calgon'.

b. De VCP veroordeelt beklagden tot betaling van € 1362,- aan Buma/Stemra, hetgeen een gedeelte van de kosten van behandeling van deze zaak betreft.

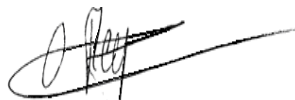
c. De VCP beslist dat Buma/Stemra aan klager de betaalde waarborgsom van € 1362,- , restitueert.

d. De VCP zal deze uitspraak ter beschikking stellen van de directie van Buma en Stemra, opdat deze naar aanleiding van de uitspraak de nodige maatregelen kan treffen en eventueel tot publicatie zal kunnen besluiten.

Aldus gedaan te Hoofddorp op 27 augustus 2014,



Prof. mr P.B. Hugenholtz
Plv. voorzitter



mr O. Meijer
secretaris